

*До разової спеціалізованої вченої ради у
Донецькому державному університеті
внутрішніх справ*

ВІДГУК

**офіційного опонента, доктора юридичних наук, професора
Тимчишина Андрія Михайловича на дисертацію
Нестеренко Тетяни Василівни на тему «Кримінологічна характеристика
та запобігання домашньому насильству, що вчиняється відносно жінок в
Україні» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю
081 «Право»**

Ступінь актуальності обраної теми

Упродовж останніх десятиліть домашнє насильство набуло характеру однієї з найбільш гострих соціально-правових проблем у багатьох країнах світу. На міжнародному рівні сформувався послідовний курс на утвердження нульової толерантності до будь-яких проявів насильницької поведінки, зокрема у сімейно-побутовій сфері. Домашнє насильство розглядається не лише як протиправне діяння, а й як складне соціально зумовлене явище, що порушує основоположні права і свободи людини, створює безпосередню загрозу її життю, фізичному та психічному здоров'ю, соціальному благополуччю, а також підриває засади демократичної, соціальної та правової держави.

Для України проблема домашнього насильства також залишається надзвичайно гострою. За даними Програми розвитку ООН, від фізичного домашнього насильства щороку потерпають близько двох мільйонів осіб, понад 80 % із яких становлять жінки, котрі переважно зазнають насильницьких дій з боку чоловіків. Водночас щороку внаслідок домашнього насильства в Україні гине близько 600 жінок. Наведені показники засвідчують не лише значну поширеність і підвищену суспільну небезпечність такого явища, а й наявність системних недоліків у механізмах його запобігання.

Особливої актуальності дослідження домашнього насильства набуває в умовах дії правового режиму воєнного стану. Збройна агресія формує комплекс взаємопов'язаних криміногенних і віктимогенних чинників, серед

яких тривале психоемоційне напруження, переживання втрати близьких, вимушене переміщення, безробіття, погіршення матеріального становища, роз'єднання сімей, руйнування сталих соціальних зв'язків та обмеження доступу до психологічної, медичної і соціальної допомоги. Постійне перебування в умовах небезпеки може спричиняти підвищену тривожність, емоційну нестабільність, чергування станів психоемоційного збудження й апатії, а також агресивні реакції на зовнішні подразники, пов'язані з війною.

Участь значної кількості громадян у бойових діях додатково актуалізує необхідність належного психологічного супроводу військовослужбовців, ветеранів та членів їхніх сімей. Бойовий стрес, посттравматичний стресовий розлад, наслідки контузій, депресивні й тривожні стани самі по собі не визначають насильницької поведінки. Водночас за відсутності своєчасної психологічної та психіатричної допомоги, у поєднанні зі зловживанням алкоголем, соціально-економічною нестабільністю та загостренням сімейних конфліктів, вони можуть підвищувати ризик деструктивної поведінки щодо найближчого соціального оточення. Отже, воєнний стан не лише ускладнює детермінаційний комплекс домашнього насильства, а й потребує адаптації наявних механізмів його запобігання до нових суспільних і безпекових умов.

Запобігання кримінальним правопорушенням, пов'язаним із домашнім насильством, є одним із пріоритетних і водночас найбільш складних напрямів кримінологічної політики держави. Така складність зумовлена закритістю сімейно-побутового середовища, що істотно обмежує можливості громадського та інституційного контролю, високим рівнем латентності відповідних правопорушень, а також матеріальною, емоційною і психологічною залежністю потерпілих від кривдників. Нерідко така залежність спонукає потерпілих приховувати факти насильства, виправдовувати поведінку кривдника, відмовлятися від поданих заяв або взагалі уникати звернення до правоохоронних органів. Ефективність реагування додатково знижують суспільна терпимість до окремих форм насильницької поведінки, збереження патріархальних і гендерних стереотипів, недостатня міжвідомча координація та нерозвиненість мережі спеціалізованих служб підтримки, захисту й реабілітації потерпілих.

Незважаючи на помітну активізацію наукових досліджень у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, значна їх частина присвячена переважно окремим адміністративно-правовим, кримінально-правовим,

кримінальним процесуальним або соціально-психологічним аспектам цієї проблематики. Натомість комплексне кримінологічне дослідження домашнього насильства щодо жінок з урахуванням стану й тенденцій, трансформації його детермінант, особливостей особи кривдника, достатньо високого рівня латентності та специфіки запобіжної діяльності в умовах воєнного стану досі не набуло належного розвитку. Зазначене підтверджує актуальність обраної теми дисертаційного дослідження, результати якого мають теоретичне та прикладне значення для вдосконалення кримінологічної політики й підвищення ефективності національної системи запобігання домашньому насильству в умовах воєнного стану і повоєнного відновлення України.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача

Науковий рівень дисертаційного дослідження та наукових публікацій Т. В. Нестеренко відповідає вимогам, що висуваються до робіт на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Робота виконана у Донецькому державному університеті внутрішніх справ в рамках Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2021 р. № 145; Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027, затвердженого Указом Президента від 11 травня 2023 року № 273/2023; Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 року №695. Тема дисертаційного дослідження обрана в межах Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2025-2029 роки, затвердженої Наказом МВС України від 21.05.2024 № 326.

Основні положення та висновки дослідження, що сформульовані в дисертації, відображено у п'яти наукових публікаціях, серед яких 3 статті у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових з юридичних наук, 2 тези доповідей на науково-практичних заходах. Вони відображають наукову новизну обраної Т. В. Нестеренко теми.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях

Дисертація є одним із перших в Україні монографічним дослідженням, в якому надано кримінологічну характеристику домашнього насильства, яке вчиняється щодо жінок, а також сформовано пропозиції, спрямовані на удосконалення положень КК України та кримінологічної практики щодо запобігання таким кримінальним правопорушенням.

Низка результатів і висновків, які з них слідують, були отримані вперше і мають достатній ступінь наукової новизни, зокрема:

- аргументовано доцільність доповнення ст. 126-1 КК України такими кваліфікуючими ознаками як: 1) вчинення таких дій щодо неповнолітньої особи або вагітної жінки; 2) вчинення таких дій щодо малолітньої особи або особи із інвалідністю; 3) вчинення таких дій особою, яку вже було засуджено за домашнє насильство або кримінальні правопорушення, що із ним пов'язані; 4) вчинення таких дій у присутності дитини; 5) вчинення таких дій, поєднаних із незаконним позбавленням волі, заподіянням тяжких тілесних ушкоджень;

- доведено доцільність криміналізації незаконного систематичного переслідування, вчиненого щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до психологічних страждань та/або погіршення якості життя потерпілої особи;

- виокремлені типові кримінологічні ознаки особи, що вчиняє домашнє насильство щодо жінок в Україні: чоловік, 40–54 років, із базовою середньою та профільною середньою освітою, працездатний, але такий, що ніде не працює та не навчається, громадянин України. З морально-психологічної сторони характеризується таким: 1) відсутність емпатії; 2) низька здатність до саморефлексії; 3) схильність до зловживання алкогольними та наркотичними речовинами; 4) відсутність базових уявлень про інститут родини та його цінності; 5) незадовільний рівень статевого виховання. Кримінально-правові ознаки, здебільшого відсутні. Найбільш розповсюдженою є вчинення домашнього насильства у стані алкогольного сп'яніння;

– сформульований комплекс заходів загальносоціального запобігання домашньому насильству, яке вчиняється щодо жінок, які диференційовані на такі: 1) створення/розвиток програм економічної та фінансової грамотності, а також навчання жертв основам професійного розвитку та особистісного становлення; 2) створення курсів підвищення кваліфікації для фахівців, які працюють за напрямом взаємодії із жертвами домашнього насильства, з метою забезпечення їх здатності до орієнтування у такого роду питаннях; 3) створення психо-корекційних програм, орієнтованих у першу чергу на роботу з чоловіками, які є основною цільовою групою; 4) заохочення кіно- та відеопродукції, яка популяризує здорові стосунки та не романтизують насильство в родині; 5) виховання культури втручання, яка унеможливлуватиме ігнорування насильства третіми особами; 6) визначення запобігання домашньому насильству пріоритетом національної безпеки та соціальної політики; 7) забезпечення міжвідомчої координації між суб'єктами, які залучені до запобігання домашньому насильству, їх участі у міжнародних програмах та ініціативах; 8) інтеграція проблеми домашнього насильства в оборонну політику шляхом посилення ролі офіцерів із гендерних питань, розробка та впровадження внутрішніх процедур реагування та випадки насильства в родинях військовослужбовців, забезпечення системного контролю стану психічного здоров'я військовослужбовців, а також – визнання взаємозв'язку між бойовим стресом, посттравматичним розладом та підвищенням ризику насильства в родині; використання практик НАТО щодо гендерної рівності та протидії насильству;

– систематизований перелік видів кримінальних правопорушень, які можна віднести до таких, що пов'язані із домашнім насильством, до яких віднесено: кримінальні правопорушення, передбачені статтями 134, 151-2, ч. 2 ст. 152, ч. 2 ст. 153, 390-1, а також ст. 121, 122, 125 Кримінального кодексу, якщо вони вчинені щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах.

Заслужовують на увагу й такі концептуальні положення, зокрема щодо доцільності застосування до осіб, які вчинили домашнє насильство, електронних засобів контролю та внесення відповідних змін у національне законодавство; виключення кримінальних правопорушень, пов'язаних із

домашнім насильством, із переліку кримінальних правопорушень, кримінальне провадження щодо яких здійснюється у формі приватного обвинувачення; доповнення ст. 126-1 КК України приміткою, у якій має бути визначено перелік кримінальних правопорушень, які можуть вважатися такими, що пов'язані із домашнім насильством.

Результати і положення дисертації, які виносяться на захист, відповідають всім вимогам щодо здобуття ступеня доктора філософії, є обґрунтованими та логічними, мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Обґрунтованість результатів дослідження, положень та висновків дисертаційної роботи Нестеренко Тетяни Василівни не викликають жодних зауважень. Вони логічно витікають із тексту дисертаційного дослідження та базуються на власних судженнях авторки, зібраних матеріалах, їх аналізі та узагальненні. Подані пропозиції щодо удосконалення чинного законодавства України оформлені належним чином, мають важливе теоретичне та практичне значення. Висновки логічно витікають із отриманих результатів, а рекомендації базуються на висновках дослідження.

Емпіричну базу дослідження становлять результати вивчення 123 вироків, розміщених у Єдиному реєстрі судових рішень (за 2020–2025 рр.) статистичні дані Офісу Генерального прокурора, звітність та аналітичні матеріали МВС України, Національної поліції України.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Результати дослідження, що виносяться на захист, одержано завдяки комплексному системному підходу, який забезпечив взаємопов'язане застосування загальнонаукових і спеціально-наукових методів пізнання. Діалектичний метод використовувався на всіх етапах дослідження та дав змогу розглянути домашнє насильство щодо жінок як динамічне соціально-правове явище, зміст, детермінанти й форми прояву якого трансформуються

під впливом політичних, економічних, воєнних і соціально-психологічних чинників. Методи аналізу, синтезу, індукції, дедукції та узагальнення застосовано під час визначення кримінально-правових ознак домашнього насильства, систематизації підстав його криміналізації, встановлення видів кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством, а також формування комплексу загальносоціальних і спеціально-кримінологічних заходів запобігання таким діям.

Логіко-семантичний і формально-юридичний методи дали можливість з'ясувати зміст кримінально-правових ознак домашнього насильства, проаналізувати конструкцію ст. 126-1 КК України, визначити недоліки законодавчого регулювання та обґрунтувати пропозиції щодо його вдосконалення. Компаративний метод використано для дослідження зарубіжного досвіду кримінально-правової протидії домашньому насильству, зіставлення відповідних законодавчих моделей та виокремлення положень, доцільних для імплементації у національне законодавство і правозастосовну практику. Метод системного аналізу забезпечив комплексне дослідження взаємозв'язку кримінально-правових, кримінологічних, організаційних і віктимологічних складових механізму запобігання домашньому насильству. Догматичний метод застосовано під час характеристики стану й тенденцій домашнього насильства щодо жінок, його детермінант та типових ознак особи кривдника. Структурно-функціональний метод дав змогу визначити місце, призначення та взаємозв'язок загальносоціальних, спеціально-кримінологічних, віктимологічних й індивідуально-профілактичних заходів у системі запобігання домашньому насильству. Статистичні та математичні методи використано для опрацювання статистичної інформації, матеріалів судової практики, встановлення кількісних і якісних показників досліджуваних кримінальних правопорушень, а також виявлення закономірностей їх динаміки та структури. Визначене авторкою функціональне призначення зазначених методів охоплює всі розділи дисертаційного дослідження.

Методологічні засади дослідження забезпечили раціональне поєднання емпіричного і теоретичного рівнів наукового пізнання. Емпіричні методи використано для збирання, перевірки, систематизації та узагальнення фактичних даних про стан, структуру, динаміку й особливості вчинення домашнього насильства щодо жінок. Емпіричну основу роботи становлять

результати вивчення 123 вироків, розміщених у Єдиному державному реєстрі судових рішень за 2020–2025 роки, статистичні дані Офісу Генерального прокурора, звітність та аналітичні матеріали Міністерства внутрішніх справ України і Національної поліції України. Водночас фактичні та статистичні показники розглядалися не ізольовано, а у взаємозв'язку з положеннями кримінального законодавства, правозастосовною практикою, соціально-економічними процесами та наслідками дії правового режиму воєнного стану. Теоретико-критичний аналіз забезпечив перехід від опису окремих фактів до встановлення закономірностей, формулювання науково обґрунтованих положень і розроблення пропозицій, спрямованих на удосконалення кримінологічної практики та кримінального законодавства України.

Проведене дослідження дало змогу авторці вирішити комплекс взаємопов'язаних теоретичних і прикладних проблем кримінологічної характеристики та запобігання домашньому насильству щодо жінок в Україні. Зокрема, визначено кримінально-правові ознаки домашнього насильства та підстави його криміналізації; узагальнено зарубіжний досвід встановлення кримінальної відповідальності за відповідні діяння; охарактеризовано стан, структуру й тенденції домашнього насильства щодо жінок; систематизовано його детермінанти; сформовано типовий кримінологічний портрет особи кривдника; удосконалено комплекс загальносоціальних і спеціально-кримінологічних заходів запобігання; обґрунтовано зміни та доповнення до кримінального законодавства в частині відповідальності за домашнє насильство й контролю за виконанням застосованих до кривдника заходів. Зазначені результати відповідають меті та основним завданням дисертаційної роботи.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження

Сформульовані і аргументовані у дисертації теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації можуть бути використані у:

- *законотворчій діяльності* – під час удосконалення нормативно-правових актів щодо запобігання кримінальним правопорушенням проти життя та здоров'я особи;

– *науково-дослідній сфері* – для вирішення проблем протидії кримінальним правопорушенням проти життя та здоров'я особи (акт впровадження у науково-дослідну діяльність Донецького державного університету внутрішніх справ від 08 квітня 2026 року);

– *правозастосовній діяльності* – для підготовки рекомендацій, цільових програм (планів) та стратегій з питань протидії кримінальним правопорушенням життя та здоров'я особи;

– *освітньому процесі* – під час підготовки навчально-методичних комплексів з кримінального права та кримінології та викладання відповідних освітніх компонент (акт впровадження в освітній процес Донецького державного університету внутрішніх справ від 08 квітня 2026 року).

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому

Дисертаційна робота Т. В. Нестеренко складається з анотацій, вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (146 найменувань на 16 сторінках) та 2 додатків (5 сторінок). Повний обсяг дисертації становить 209 сторінок, з них основного тексту – 173 сторінки..

У цілому дисертація є системним, цілісним і завершеним комплексним дослідженням, у якому відповідно до визначених мети та завдань здійснено теоретичне узагальнення й запропоновано нове вирішення наукового завдання, що полягає у формуванні кримінологічної характеристики домашнього насильства щодо жінок в Україні та вдосконаленні системи запобігання таким кримінальним правопорушенням. Структура роботи є логічною та послідовною: від з'ясування теоретико-правових засад, кримінально-правових ознак і підстав криміналізації домашнього насильства – до дослідження його стану, тенденцій, детермінант, особи кривдника та розроблення комплексу загальносоціальних і спеціально-кримінологічних заходів запобігання. Така побудова забезпечила внутрішню узгодженість усіх розділів дисертації та їх спрямованість на досягнення єдиної дослідницької мети.

Провідною концептуальною ідеєю дисертації є визнання домашнього насильства щодо жінок не приватною справою сім'ї, а суспільно небезпечним, високолатентним і багатofакторним явищем, яке посягає на

життя, здоров'я, гідність, фізичну та психологічну безпеку людини, руйнує сімейні зв'язки й негативно впливає на соціальну стабільність. Розвиток наукових знань про закономірності насильницької поведінки, механізм її детермінації та особливості віктимізації жінок об'єктивно зумовлює необхідність постійного вдосконалення кримінального законодавства, правозастосовної практики й організаційних засад кримінологічного запобігання. Особливої актуальності ця проблема набуває в умовах воєнного стану, коли психологічне напруження, травматичний досвід, вимушене переміщення, погіршення матеріального становища, роз'єднання сімей та послаблення усталених соціальних зв'язків формують додатковий комплекс криміногенних і віктимогенних чинників.

Обґрунтовано акцентовано увагу на необхідності подолання стереотипного уявлення про абсолютну приватність сімейно-побутових відносин, яке нерідко сприяє приховуванню насильства, його суспільному виправданню та збереженню високого рівня латентності. Ефективне запобігання домашньому насильству потребує не лише належної кримінально-правової оцінки дій кривдника, а й системного поєднання правових, організаційних, соціальних, психологічних, віктимологічних та індивідуально-профілактичних заходів. У цьому контексті вагомого значення набувають удосконалення механізмів міжвідомчої взаємодії, раннього виявлення загроз, захисту й супроводу потерпілих, корекції поведінки кривдників, контролю за виконанням обмежувальних заходів, а також усунення детермінант, які сприяють повторному вчиненню домашнього насильства.

Проведене здобувачкою дослідження справляє враження завершеної наукової праці, виконаної на належному теоретичному та емпіричному рівнях. За його результатами сформульовано нові наукові положення, висновки й рекомендації, запропоновано зміни до кримінального законодавства, а також визначено напрями вдосконалення кримінологічної практики запобігання домашньому насильству щодо жінок. Одержані результати послідовно розкривають предмет дослідження, мають належний рівень наукової обґрунтованості, теоретичне значення та практичну спрямованість, що дає підстави позитивно оцінити зміст, структуру і загальний рівень виконання дисертаційної роботи.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці

Одержані Нестеренко Тетяною Василівною результати дисертаційного дослідження кримінологічної характеристики та запобігання домашньому насильству, що вчиняється щодо жінок в Україні, рекомендуються для використання у законотворчій і правозастосовній діяльності під час удосконалення нормативно-правового забезпечення, розроблення державних і регіональних програм, стратегій та практичних рекомендацій із запобігання домашньому насильству. Сформульовані авторкою наукові положення, висновки та пропозиції можуть бути використані в науково-дослідній діяльності установ і організацій, під час підготовки монографій, наукових статей, дисертаційних робіт та планування подальших досліджень за відповідним напрямом, а також в освітньому процесі закладів вищої освіти при викладанні кримінального права, кримінології та інших юридичних дисциплін, розробленні навчально-методичних матеріалів і підвищенні кваліфікації працівників правоохоронних органів та інших суб'єктів запобігання і протидії домашньому насильству.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача

Загалом позитивно оцінюючи наукову роботу Т. В. Нестеренко, необхідно звернути увагу на деякі положення, що могли б слугувати предметом подальших наукових досліджень або дискусії під час публічного захисту:

1. Відповідно до ст. 3 Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами від 11 травня 2011 р., ратифікованої Законом України від 20 червня 2022 р. № 2319-IX, домашнє насильство охоплює акти фізичного, сексуального, психологічного чи економічного насильства, що відбуваються в сім'ї, у межах місця проживання або між колишнім чи теперішнім подружжям або партнерами незалежно від факту їх спільного проживання. Аналогічний підхід закріплено у ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», дія якого поширюється на визначене

законом коло осіб незалежно від факту їх спільного проживання. Згідно зі ст. 3 Сімейного кодексу України сім'ю складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки. Водночас подружжя та діти належать до сім'ї й за умови окремого проживання у визначених законом випадках. Отже, домашнє насильство не обмежується насильством між особами, які спільно проживають, проте й не охоплює будь-які насильницькі діяння, вчинені у побутовому середовищі.

Проте у роботі недостатньо чітко розмежовано поняття «домашнє насильство», «насильство у сімейно-побутовій сфері» та «сімейно-побутовий конфлікт».

2. У підрозділі 1.1 дисертантка обґрунтовує позицію, відповідно до якої розмежування адміністративного та кримінально караного домашнього насильства має здійснюватися не за ознакою систематичності, а залежно від ступеня суспільної небезпечності діяння, у зв'язку із чим пропонує виключити ознаку систематичності з диспозиції ст. 126-1 КК України, що сприятиме застосуванню більш суворих заходів кримінально-правового впливу та відображенню реальної кількості випадків домашнього насильства.

Водночас виключення ознаки систематичності може спричинити конкуренцію кримінально-правових та адміністративно-правових норм, неоднакову правозастосовну практику й надмірне розширення сфери кримінальної репресії. У зв'язку із цим під час публічного захисту дисертантці доцільно уточнити, за якими критеріями пропонується відмежовувати кримінальне правопорушення, передбачене ст. 126-1 КК України, від адміністративного проступку та інших насильницьких кримінальних правопорушень у разі виключення ознаки систематичності.

3. Нажаль, у підрозділі 1.3 «Кримінальна відповідальність за домашнє насильство у зарубіжних країнах» авторкою залишено поза увагою положення щодо дотримання встановленого Європейським Судом з прав людини принципу ретельності (сумлінності), що передбачає, поряд з іншим, запобігання домашньому насильству (насильства за ознакою статі) на основі «ex officio» (справа «Бранко Томашич та інші проти Хорватії», 2009 р.), тобто з урахуванням вимог ефективної реалізації законів, що захищають жертв кримінальних правопорушень. Практика засвідчила, що чим серйозніше правопорушення чи вищий ризик подальших правопорушень, тим ретельніше повинні бути обрані заходи впливу на кривдника. Відтак,

Європейський Суд з прав людини рекомендує застосовувати обмежувальні заходи до осіб, які вчинили домашнє насильство на основі «ex officio».

4. У розділі 3 потребує додаткового опрацювання проблема запобігання застосування зброї при вчиненні домашнього насильства. На сьогодні визнано необхідним до переліку обмежувальних заходів (ч. 1 ст. 91-1 КК України), додати такий захід як тимчасове вилучення документів, які посвідчують право на володіння та носіння зброї із тимчасовим вилученням відповідної зброї.

Такий підхід є необхідним з огляду на те, що вирішення зазначеного питання лише у судовому порядку потребує певного проміжку часу, через що відсутня можливість оперативно захистити життя та здоров'я постраждалої особи. Тому надання права уповноваженим органам Національної поліції тимчасово вилучати документи, які посвідчують право на володіння та носіння зброї із тимчасовим вилученням такої зброї у випадку винесення термінового заборонного припису дозволить найбільш дієво та оперативно здійснити захист прав постраждалої особи, зокрема її життя і здоров'я.

Висловлені зауваження носять переважно уточнюючий характер і не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дослідження. Вони переслідують мету запросити автора до наукової дискусії та врахувати зазначені зауваження у подальшій науковій розробці проблематики дослідження.

Відсутність порушень академічної доброчесності

У ході вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій, фактів порушень академічної доброчесності не виявлено. Дисертаційна робота Тетяни Василівни Нестеренко є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

1. Дисертаційна робота Нестеренко Тетяни Василівни на тему «Кримінологічна характеристика та запобігання домашньому насильству, що вчиняється відносно жінок в Україні», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», є комплексним,

цілісним, завершеним науковим дослідженням, в якому отримано науково обґрунтовані результати, що відрізняються новизною в постановці і вирішенні кримінологічних задач в умовах чинного законодавства щодо запобігання домашньому насильству, що вчиняється відносно жінок з визначенням шляхів розв'язання низки фундаментальних і прикладних завдань охорони сім'ї в Україні.

2. Дисертація «Кримінологічна характеристика та запобігання домашньому насильству, що вчиняється відносно жінок в Україні» за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною значимістю здобутих результатів відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 261 (із змінами і доповненнями від 3 квітня 2019 р. № 283 та від 19 травня 2023 р. № 502), наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 31 травня 2019 р. № 759) і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінами від 21 березня 2022 р. № 341 та від 19 травня 2023 р. № 502), а її автор – **Нестеренко Тетяна Василівна** заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри права та гуманітарних
дисциплін Івано-Франківської філії
Відкритого міжнародного університету
розвитку людини «Україна»

Андрій ТИМЧИШИН

Підпис Андрія Тимчишина засвідчую
Генератор з **Відділ кадрів** *Басовий В. І.*